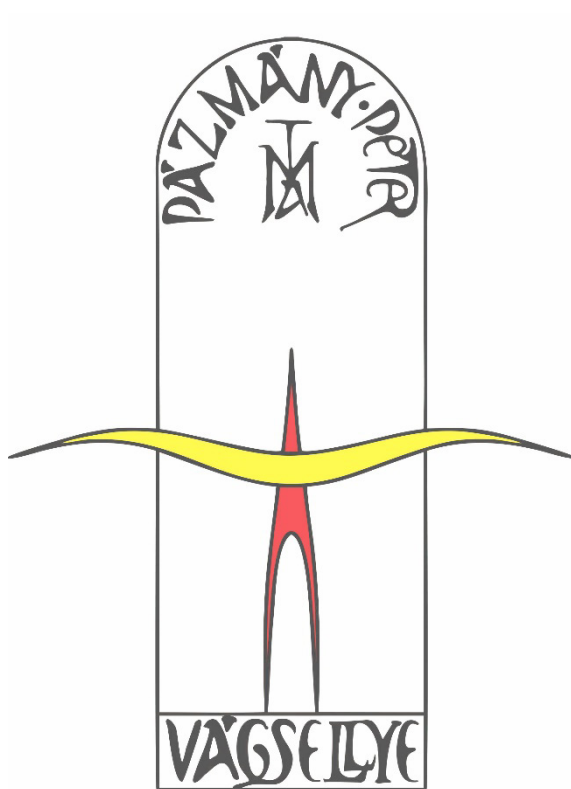

**A múltból a jövőbe
Z minulosti do budúcnosti
From Past to the Future**

Vágsellye 2020 Šaľa

Tóth Árpád: Köszöntő (részlet)

*Jó iskolánk! még sok-sok évet
Érj meg, virulj, légy fénylő, tiszta, nagy
Köved közt lüktessen az ifju élet,
Ezer meleg szív, ezer büszke agy,
Nemes tanárok, sok nemes tanítvány
Hírét növeljék e tisztas falak -
S ne álljon meg közöttük soha hitvány,
S ne rontsa fényük soha rút salak!*

Előszó

„Ismerni a múltat, megélni a jelent, s hinni a jövőben...”

Tisztelt Olvasó!

A kiadványból, melyet a kezében tart, megismerheti Vágsellye és környéke múltját és jelenét. A publikáció a Vágsellyei Pázmány Péter Alapiskola és Óvoda tanulóinak kutatásai és pályamunkái alapján készült. A tiszteletbeli név kötelez, ezért a Pázmányosok a modern oktatás mellett folyamatosan kutatják régióink történetét. Az iskolához való kötődésben egyúttal kifejeződik a városhoz és a szűkebb térséghez való tartozás is. Megemlékezünk történelmi személyekről, hozzájuk kapcsolódó eseményekről és helyekről, melyek hatása és befolyása jelen korunkban is vitathatatlan.

A kiadvány megírásában közreműködő kollégáimnak ezúton is köszönöm munkáját. Bízom benne, hogy mindenki örömmel veszi majd kézbe ezt a kis könyvecskét, s remélem, messzebbre is elviszi intézményünk jó hírét.

Mgr. Hamar Mónika, igazgató

Úvod

Poznať minulosť, žiť v prítomnosti a veriť v budúcnosť...

Vážený čitateľ!

Prostredníctvom tejto publikácie, ktorú držíte v rukách, máte možnosť spoznať mesto Šaľa a jej okolie, minulosť aj prítomnosť. Brožúra vznikla z výskumných prác a projektov žiakov Základnej školy s materskou školou Petra Pázmánya s vyučovacím jazykom maďarským v Šali. Čestný názov školy nás zaväzuje pestovať tradície spájajúce sa s jeho odkazom. Vzťah k mestu a k užšiemu regiónu je úzko spätý a silne determinovaný postavením a pôsobením školy. Spomíname na významné osobnosti, dávne časy a historické miesta, ktoré majú nepopierateľný význam v súčasnosti.

Zároveň by som sa chcela poďakovať všetkým kolegom, ktorí pomáhali pri príprave tejto informačnej brožúry. Verím, že vydaná publikácia sa dostane do rúk aj širokej verejnosti a bude šíriť dobré meno našej inštitúcie.

Mgr. Monika Hamarová,
riaditeľka

Foreword

„Appreciate the Past, Live in the Present, and Believe in the Future ...“

Dear Reader,

You are holding in your hands a brochure that gives you the opportunity to get to know our town Šaľa and its surroundings - its past and present. This publication includes materials from research and different projects of the pupils of Péter Pázmány Primary School and Kindergarten in Hungarian language of instruction in Šaľa. The honorary name of our school obliges us not just to keep developing and providing modern education but also to cultivate the traditions associated with its legacy. Our genuine approach to our school directly reflects our close connection and admiration for our town and its several regions. We regularly commemorate historical personalities, show respect for ancient times and historical places that are undeniably important to understand the present.

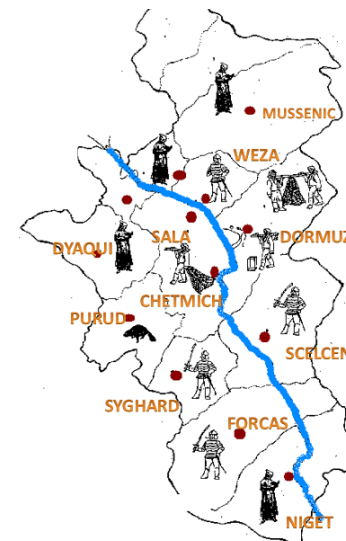
Let me express my sincere appreciation to all the colleagues who were engaged in creating this brochure for their valuable insights and full support. I hope that our publication will reach out to a lot of people as well as it will reinforce our institution's academic reputation.

by Monika Hamar, the Principal of Péter Pázmány Primary School and Kindergarten in the Hungarian language of instruction in Šaľa

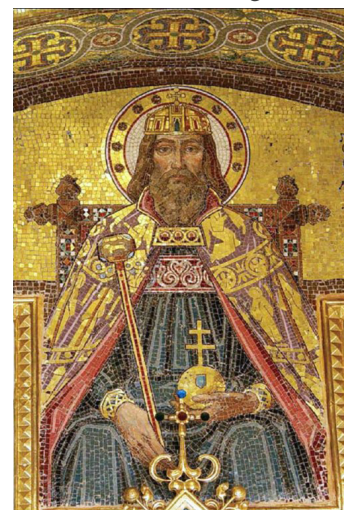
Vágsellye és környéke

A Vág folyó partja a feltételezések alapján már ősidőktől fogva, jóval a honfoglalás előtt lakott terület volt. Anonymus szerint a vidéket Huba népe telepítette be, Kálti Márk krónikája Lehel vezért említi a Galgócon keresztül húzódó vidék urának. Szent László korában 1093-ban a Vág nevű birtokról feljegyezték, hogy jó gyümölcsöse, két tava, erdője, hat kápolnája és hét malma van. A 11-12. században a Vág Királyfa felett, a mai víztározó környékén két ágra szakadt. Az egyik Deákin, Pereden és Zsigárdon folyt keresztül, a másik Vecsét és Vágsellyét érintette. Az így keletkezett sziget régi neve Terra Wag.

A 13. századig WAG-nak nevezik,

Terra Wag, Terra Wag, historical name of Šaľa municipality

I. István magyar király (975 – 1038)
Uhorský kráľ Štefan I. (975 – 1038)
Stephen I of Hungary, also known as King Saint Stephen

majd Salának. Erről egy 1211-ben és egy 1239-ben kelt oklevél tanúskodik, melyben azt írják, hogy korábban ezt a területet Wagnak nevezték.

1138-ban II. Béla király által Deáki-ban elrendelt határjárás során feljegyezték, hogy ún. pogány sírok találhatók a település északi részén. Ez a megnevezés, hogy pogány temető, napjainkig is ismert. 1860-ban Ipolyi Arnold egy másik határjárási okmányban szereplő Áldó-kút megnevezéssel ezt a feltételezést megerősítette.

A folyó latin neve VAGUS – bolyongót, csatangolót, nyugtalant jelent, ami arra utalt, hogy gyakran változtatta a

medrét. A Vág szó a tudósok szerint német eredetű, hiszen Vecse i. u. 100 – 200-ban germán település volt, kvádok éltek itt. Sellyei József író szerint: Az Isten egy kis folyócskát látott a hegyek közt, amely utat tört, vágott magának. Innen kapta a nevét.

Árpád-kori létezését az 1002-ben írt Pannonhalmi Bencés Főapátság alapítólevele említi Wag néven, melyet I. István király állított ki, aki elrendelte, hogy minden faluban egy templom épüljön.

Deáki Szűz Mária-templom
Kostol Panny Márie v Diakovciach
Church of the Virgin Mary in Diakovce

Deákiban is ekkor épült a Szent István kápolna, amely a legrégebbi templomok közé tartozik.

Deáki a Szent Márton-hegyi főapátság szerzetesi majorjaként működött, kizárólag bencés szerzetesek által lakott uradalmat jelentett. A földet maguk művelték, különböző mesterségeket űztek, imával és munkával fáradoztak Isten országáért. Csak a betegek fogyaszthattak húst, a többiek na-

ponta kétszer kaptak főtt ételt. Étkezés közben egy közülük mindig imádságot olvasott föl, hogy a lelki táplálékuk is meglegyen.

Valószínűleg bencés szerzetes a szerzője vagy a másolója az első összefüggő magyar írásos emlékünknak, amely a köztudatba Halotti beszéd és Könyörgés címmel került be, melyet 1192 és 1195 közt jegyezték be egy latin nyelvű kódexbe. 1228-tól a tatárjárásig Deákiban használtak, a kódex 26. oldalán utalás is van a községre. 1770-ben Pray György jezsuita szerzetes találta meg, s a kódexet róla nevezték el Pray-kódexnek.

Az 1252-ben kiadott királyi oklevélben már pontosabb adatok találhatóak a két Sala nevű birtokról: az egyiknél megemlíti a Szent Margit templomot – a mai Vágsellye területén, a másiknál Szent Erzsébet templomot – a mai Vágkirályfa területén.

Szent István korához kötődik a Zobor hegyi bencés apátság, amely

egyike Magyarország legkorábbi szerzetesi közösségeinek.

A kolostorban élt Szent Zoerard – András, a magyar szentté avatottak egyike, aki Fülöp apát engedélyével remeteségbe vonult a környékbeli erdőségekbe.

Szent István adományának köszönhetően az apátság jelentős földbirtokkal rendelkezett. Az apátság 1111. és 1113. évi birtokleveleiből az ún. Zobori oklevélből kitűnik, hogy Szent István király a Vág folyón szállított áruk vámjának, valamint Nyitra és Trencsén vásárvámjainak harmadát az apátságnak adta.

Az apátság legrégebbi birtokai közé tartozott például Mussenic, Chetmich és Niget, a hozzájuk tartozó falvakkal és azok lakosaival.

Ezt a területet halászok, földművesek és kézművesek lakták. Mint alattvalók kötelesek voltak a Pannonhalmi Apátságnak és a Zobor hegyi apátságnak halat, gyümölcsöt és kereket beszolgáltatni.

Nézzük az egyes falvakat és szolgálataikat:

Vágtornóc – Durmuz, a szó jelentése dinnye. 1103-ban hálóvivők, királyi jégtörők lakták. A jégtörők télen jeget törtek a Vágon, szekéren elszállították és mély gödrökbe elásták. Nyáron előszedték és ezzel hűtötték, tárolták az ételt. Esztergom és Visegrád éléskamráiba is szállították.

Hetmény – Chetmich – 1113-ban szintén halászok lakta település.

Farkasd – Forcas, Negyed – Niget – 1113-ban a királyi halászok a nyitrai apátságnak szállították a halat. A Kárpát-medencében évszázadok óta a vizát tartották a halak közül a legméltóbbnak arra, hogy az uralkodók és a nagyurak asztalára kerüljön.

Viza
Vyza velká, Great Sturgeon

Viza, a legnagyobb halfajta, 3-4 méter hosszú, súlya általában 500-600, de mértek már 1 500 – 2 700 kg-os példányokat is, a világ legnagyobb édesvízi hala. Rendkívül lassan nő, az ivarérettséget csak 12-18 évesen éri el, de akár 100 évig is élélhet. Ívni a tengerbe ömlő

folyókba vonultak, így kerültek el a Fekete-tengerből a Dunán keresztül a Vágba. A Vág partján a nádat levágták, fából kerítést készítettek oda, ahol nem folyt sebesen a víz, és kanyargós utakat, csapdákat készítettek a nagy hal számára.

Amikor az 1700-as évektől szabályozni kezdték a folyókat, majd megépítették a Duna vaskapui vízlépcsőjét, és fokozódott a víz szennyezettsége, a nagy halak eltűntek.

A Vág mocsaras vizeinek jellegzetes hala a csík. Kígyószerű 15-30 cm hosszú, éjjel aktív, a telet az iszapban tölti, s ha a nyári hőségben elpárolog a víz, akkor is hónapokig kibírja minden baj nélkül. S ha újra vízbe kerül, vidáman ficáncolódik.

1237-ben említik először Pereden a hódtenyésztőket. A hód bőrét és szőrét ruházkodásra, a zsírját pedig orvosságkészítésre használták. A víz a hódok igazi lételeme. Ezért bundájuk is kétféle szőrből áll: a tömött, rövid pehelyszőrök hőszigetelők, s a hosszabb fedőszőrök védő és álcázó réteget alkotnak.

Vágsellye kedvező földrajzi fekvése, a Vág folyó közelsége, valamint az a tény, hogy a város a „cseh út” és a Nyitráról Pozsonyba vezető út kereszteződésénél állt, meghatározta a város fejlődésének alakulását.

Vágsellyei Pázmány-kastély, ma a Nyitrai Állami Levéltár Vágsellyei Fiókleveletára

Renesančný kaštieľ v Šali, dnes Štátny archív v Nitre - pracovisko Archív Šala

Renaissance Manor House in Šala, today the State Archive, Nitra – Branch Office in Šala

bizonyítja a sellyei vár létezését.

Vágsellyén rövid ideig létezett a Palánkvár, mert egy áradás teljesen

A város központjában áll a 16. századi átalakított egykori várkastély, a Pázmány-kastély, amelyben a 18. század kezdetén jezsuita kollégium működött. Jelenleg a Szlovák Belügyminisztérium Pozsonyi Állami Levéltárának a fiókleveletára található az épületben.

1442. augusztus 23-tól fennmaradt Bor Miklós és Tarnok János levele 1442-ből a pozsonyi szenátushoz, amely

elpusztította.

A szabálytalan négyszögletes alakú vágsellyei erődítményt nagy valószínűséggel a XVI. században emelték egy korábbi földesúri szállás köré. A reneszánsz stílusú egyemeletes épület négy sarkát egy-egy kerek torony erősíti, míg a kapuját felvonóhíd védelmezte. Erről tanúskodik a napjainkig megmaradt kőkeretes kapunyílás is.

Külső védőfalaiból – palánkfal, vizes árok és huszárvár – nem maradt meg semmi, ezek nyomát csak egy régészeti feltárás igazolhatná.

Vágsellye egykori végvárát a háborús idők elmúltával várkastélylává alakították át. Vágsellye 1552-től a túróci premontrei kolostor tulajdona – Királyfa, Hosszúfalu és Pered is hozzá tartozott. 1526 után a várban több földesúr váltakozott. II. Rudolf király 1586-ban Sellyét jezsuita központtá tette. Magyarországon 1586-tól csak Znióvárálján működött jezsuita kollégium. Sellye geográfiai fekvése azonban kedvezőbb volt, mint Znióváráljáé. Közelebb volt Bécshez és Pozsonyhoz, tehát jól megközelíthető volt. Ide helyezték a znióváráljai kollégiumot, a diákokat pedig a város különböző kúriáiban és családi házaiban helyezték el.

1600 januárjában Alfonz Carillo új kollégium építését tervezte. Az ő kérésére Brizio József építész két tervet is készített. Végül ünnepélyes keretek közt 1604. augusztus 15-én sikerült az alapkövet letenni. Átadták a könyvtárat is, melynek alapját Forgách Ferenc adománya és a túróci könyvtár egy része képezte. Az építkezés a folytonos török támadások miatt akadozott. Ebben az időben már Sellyén volt tégláégető. A városba olasz építészek is érkeztek, pl. Johannes Camillus építész, Bernardinus Abrosius kőműves és Dietrich Miklós asztalos. Pázmány Péter esztergomi érsek, bíboros, a magyarországi ellenreformáció vezéralakja, 1601-1602-ben került Vágsellyére misszionáriusként, majd a helyi jezsuita kollégium tanára lett.

Pázmány Péter (1570 – 1637)
Peter Pázmán (1570 – 1637),
Peter Pázmány, Hungarian Jesuit, philosopher, cardinal, and statesman

1603-ban már számos jezsuita atya, köztük Dobokay Sándor tevékenykedett itt. Misszionáriusként 1593-ban járt először Vágsellyén. Túróci működése után 1597-ben ismét Vágsellyére került. Először a jezsuita rendház főnöke lett, majd 1600-ban az ide helyezett kollégium rektorává nevezték ki.

A jezsuita kollégium működése megszakadt, amikor Bocskai István csapatai 1605-ben elfoglalták Sellyét. A protestáns mozgalom vezetője kiűzte a jezsuitákat, és a várost elzálogosította. Mivel a jezsuiták birtokai már nem kerültek vissza eredeti tulajdonosaihoz, ezért Sellye az esztergomi püspökséghez került. A kollégium 1616-ban Nagyszombatba került.

A gazdag jezsuita könyvtárát 1605-ben Pozsonyból Bécsbe hajón szállították, amely sajnos elsüllyedt, s a könyvek egy része odaveszett. A megmaradt értékes filozófiai és hittudományi könyvek ma a Pozsonyi, ill. a Budapesti Egyetemi Könyvtárban találhatók.

Vágsellye a 16. század végén a szellemi élet egyik fontos központja lett Magyarországon. A sellyei templomban jeles személyiségek, a bécsi jezsuita rend tagjai fordultak meg, köztük Forgách Ferenc esztergomi érsek is, aki még mielőtt ezt a magas egyházi tisztséget betöltötte volna, ígéretet tett, hogy egy esetleges kollégium építését támogatni fogja. 1615-ben II. Mátyás király neki adományozta a kastélyt.

1622-ben Pázmány új házirendet írt, amely azt is bizonyítja, hogy a kollégiumot kastéllyá alakították.

1665-ben Lipót császár katonai erődítmény építését rendelte el a törökök ellen, melyet vizesárokkal vettek körül. Az erőd két részből állt, az egyik a német, a másik a magyar katonák részére, de 1673 és 1675 közt a Vág áradása lerombolta a deszkából és sárból készült erődöt. Az új erődöt nem a régi helyén építették meg, hanem úgy, hogy védelmet kapjon a templom és a kastély. A kastély körül vizesárkot alakítottak ki, falait megmagasították.

Viszály alakult ki a katonák és a lakosok jogait illetően, melyet a kiváltságlevelek oldottak volna meg, de mást akart a bécsújhelyi püspök, mást a nagyszombati rektor, s végül a kastélyt és a várost a császár vette bérbe.

1685. augusztus 19-én a törökök kiűzése után a katonai erőd elvesztette jelentőségét, így a nagyszombati rektor visszakapta a birtokát.

A II. Rákóczi Ferenc vezette a szabadságharc idején 1704 áprilisában voltak első ízben beszállásolva katonák. 1704 decemberében Komárom megye alkapitánya vitt el abrakot, 1705 februárjában ismét takarmányt adtak az uradalomnak a felkelőcsapatok szükségleteire.

Rákóczi csapatai Bercsényi Miklós és Esterházy Antal vezetésével a Vág mentén állomásoztak.

Bottyán János is a vágsellyei jezsuita kollégium diákja volt, majd a sellyei vár katonái közé áll. 1708 márciusában Bottyán János csapatai szálltak meg Sellyén. A homlokzati felirat, melyet 2006-ban fedeztek fel, bizonyítja, hogy 1729-ben is átalakításra került sor.

Miután II. József Magyarországon eltörölte a jezsuita rendet, a birtokot a Királyi Kamara vette át, így az új tulajdonos az egyetem lett. A kastélyban az 1774-es feljegyzések alapján ekkor volt ebédlő, 7 szoba (a rektoré, Pázmányé, a barátoké, az ügyészé és a magistereké), volt kápolna, levéltár, konyha, élestarak, magtár, istálló 200 marha és 20 ló számára, faraktárak és pincék is.

Az iparosodás és a kereskedelem megindulása idején 1793-1795 között a kastély épületét megjavították. Pongrác György készítette az átépítési tervet.

A munkálatokat és a mestereket feljegyezték: Grünberg Lajos asztalos, Schmied János esztergályos, Höff József üveges és Nist József festő.

1793. november 1-jén a kastély épületében megkezdte tevékenységét a Vágsellyei Közalapítvány Prefektusa.

A 19. században Schwartz György építész vezetése alatt újabb átalakítás történt, mely során lakásokat alakítottak ki. Itt szállásolták el a Bécs-Budapest vasútvonal építésében résztvevő mérnököket. 1918-tól csendőrállomás, börtön, iskola.

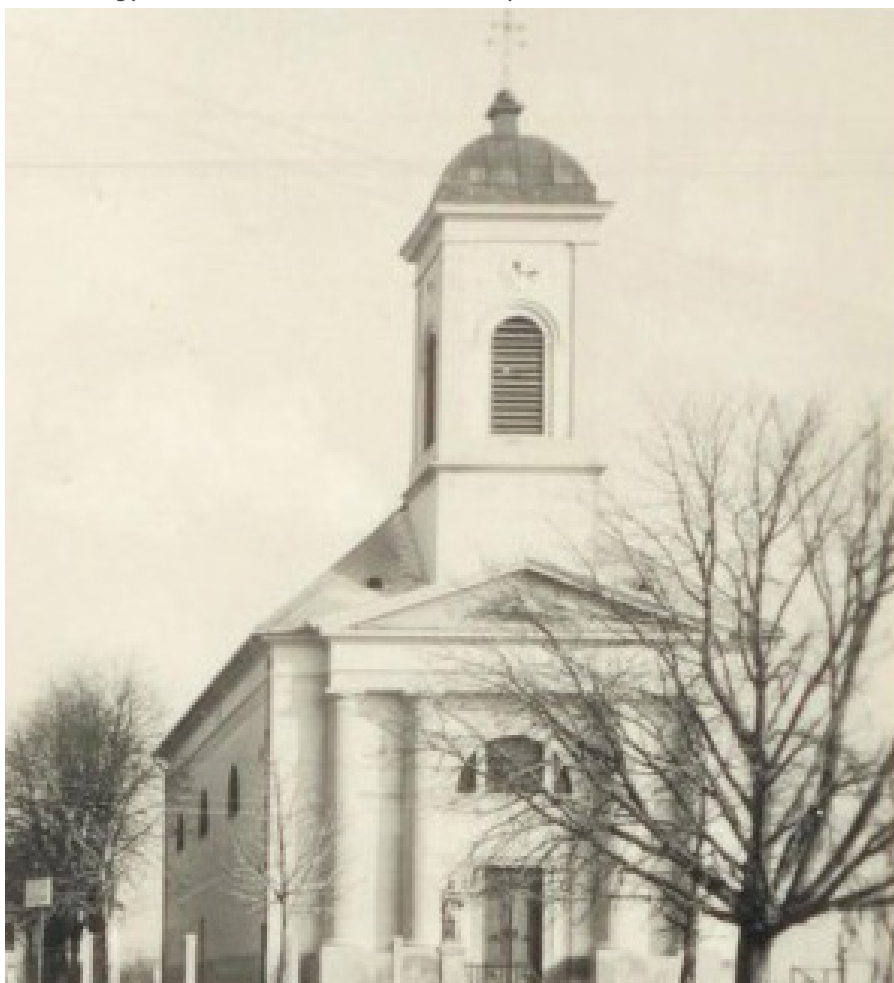
A Csehszlovák Köztársaság megalakulása után a kastély egy részébe az Állami Járási Levéltár költözött, mely ma is a lakosság adatkeresési igényeit szolgálja.

1793-tól levéltárként működik, ma három járás levéltári adatait tárolják itt 1340-től 1990-ig: Dunaszerdahely, Galánta és Vágsellye.

Az épületet folyamatos felújítás alatt áll, hogy a kultúra, a történelem, a társadalom és a lakosság igényeit szolgálja.

A Pozsonyi Állami Levéltár Vágsellyei Fióklevéltárának feladatai: dokumentumok megőrzése és gyűjtése, ezek kutathatósága az érdeklődők számára, forráskiadványok és évkönyvek készítése, valamint szakmai rendezvények, konferenciák és kiállítások szervezése.

Megközelítőleg 6100 iratfolyóméter levéltári anyagot őriz az 1340-2003 közötti időszakból. Gyűjteményének legkorábbi oklevele, Károly Róbert egyik 1340-ben kiadott adománylevele.

A város nevezetes épületei

Antiochiai Szent Margit római katolikus templom Vágsellyén
Rímskokatolícky kostol sv. Margity v Šali, Roman Catholic Church of Saint Margaret in Šala

Antiochiai Szent Margit római katolikus templom megegyezik azzal a templommal, melyet a Pray-kódex említ. A templom védőszentje Antiochiai Szent Margit.

Antiochiai Szent Margit vértanú és szűz, eredeti nevén Marina (a keleti egyház így is tiszteli). Legendája szerint 275. július 13-án halt mártírhalt. Mindössze tizenöt éves volt. Margit halálában is a vakbuzgó pogány apa működött közre. Miután képtelen gyermekét a pogány hitre visszatéríteni, maga jelenti fel a hatóságoknak. Margit a börtönben legyőzi a sárkányalakban megjelenő kísértőt, de hóhéraival szemben védtelen. Fáklyákkal égetik a testét, majd vizes hordóba vetik, végül lefejezik.

Antiochiai Szent Margit az Árpád-kor kivételesen tisztelt szentje, a „Királyság Patrónája” (Patrona Regni) címet viselte.

Kultusza akkor lendült fel igazán, amikor II. Endre szentföldi keresztes hadjáratáról hazahozta koponyaerekléjét. Hazai kultuszának része lehetett abban, hogy IV. Béla Margitnak nevezte el a tatárjárás borzalmaitól való szabadulásáért cserébe Istennek ajánlott leányát. Templomunk védőszentjének képe a fő oltárt díszíti, melyet az egykori plébános, Bartony József adományozott a hívek számára.

1586-ban a jezsuiták ebben a templomban vették át ünnepélyesen a túrói prépostság egykori birtokát, Sellyét.

1595-ben a templomon kívül Szent Mihály-kápolna is volt az uradalom birtokán, a templom körüli parkban található. Szűz Mária Lour-

des-ban (Lurdban) való megjelenésének emlékére épült ez a barlang, melyet 2011-ben felújítottak.

Miután 1605-ben Bocskai István, a törökharcok egyik győztes hadvezére, csapatai kiűzték Sellyéről a jezsuitákat, a Szent Margit-templomot is lerombolták.

Feltételezések szerint újjáépítése Forgách Ferenc vagy Pázmány Péter nevéhez fűződik. 1630-ban készült jegyzőkönyvben az szerepel, hogy középszerű építmény, a harangokat Pázmány ajándékozta a templomnak. Ez a templom a mai katolikus templom helyén állt.

Pázmány Péter, az ellenreformáció legnagyobb alakja, esztergomi érsek, több alkalommal járt Vágsellyén. 1635. május 17-én kispapokat szentelt a Szent Margit-templomban.

A 17. században, amikor a sellyei katonai erődöt építették, az építkezéshez felhasználták a régi kápolnából származó építőanyagot is. Hogy melyik régi kápolnáról van szó, nem tudjuk, tény azonban, hogy a Szent Mihály-kápolna sem szerepel a későbbi egyházlátogatási jegyzőkönyvben.

1701-ben új kápolna épült Sellyén, Szent József tiszteletére szentelték fel. A templom már túl kicsi volt a híveknek, egy új templom építésének a gondolata is felmerült. Azonban csak javításokra került sor, a legnagyobb javítások 1728-ban voltak.

1826 márciusában a helyi plébános, Drugeth József, kéréssel fordult a kegyúrhoz, az Egyetemi Alaphoz, hogy új templomot építsenek. A kérést támogatták, így a 17. században épült templom helyén 1828-1837-ben klasszicista építményt építettek, építője Schwartz György, nagyszombati építész volt. Az új templom ünnepélyes alapkövetételére 1828. május 29-én került sor, felszentelésére pedig 1837. április 25-én.

A templom egyhajós, zárt szentéllyel, boltíves kupolával, a falból kiugró párkányfejes pillérekkel. A főbejáratnál négy kerek oszlop tartja a háromszögletű homlokzatot. Az eredeti két mellékoltár klasszicista stílusú. A templom északi részében található a hozzáépített sekrestye.

Az 1920-as évek második felében megkezdődött a kórus nagybővítése. Az egyházi bizottság alapján pénzbeli adományokra volt szükség.

Az egyházi bizottság két tagja havonta házról házra járva gyűjtött. Az új két manuális orgona elektromos meghajtású lett, melyeket 1929-ben szenteltek fel.

Antióchiai Szent Margit római katolikus templom
Rímskokatolícky kostol sv. Margity Antióchijskej v Šali, Roman Catholic Church of Saint Margaret in Šala

Korabeli iratok alapján a szentmisék latin nyelven folytak, de az emberek énekeltek szlovákul és magyarul is, a szentbeszéd is felváltva hangzottak el, hol szlovák nyelven, hol magyar nyelven.

A templom gazdagon díszített, néhány kiemelkedő festménye:

Szent Erzsébet – a felebaráti szeretet szentje.

Szent Imre – a magyarság, elsősorban a magyar ifjúság és a szent tisztaság védőszentje.

Szent József – az ácsok, az asztalosok, a jegyesek, az ifjú házaspárok, a családok és az árvák védőszentje.

Urunk mennybemenetele – Jézus Krisztus feltámadása utáni 40. napon apostolai és tanítványa szeme láttára visszatért Atyjához a mennybe. Ezt a napot áldozócsüdtörtőknek is nevezzük.

A sziklából fakasztott víz – Az Úr azt mondta Mózesnek: “Haladj a nép előtt, vedd magadhoz Izrael véneit, fogd kezébe a botodat és menj! Üss rá a sziklára, víz folyik majd belőle, hogy igyék a nép.” A mennyezet négy szögletében találjuk a négy evangélista képét – Lukács, Máté, Márk és János.

A templom előtt 2 szobor áll, az egyik Nepomuki Szent Jánost ábrázolja, feltehetően a 18. században készült. Jelenleg a másolata látható kint, az eredeti szobor a fokozott védetség érdekében a reneszánsz kastélyban van. Szerzője ismeretlen. A szobor feje körül öt csillag áll, ami azt szimbolizálja, hogy a vértanú testét öt fénylő pont alapján találták meg, miután a IV. Vencel cseh király parancsára a Károly hídról

a Moldva (Vltava) folyóba dobták.

A másik szobor valószínűleg a 19. század elejéről származik.

Égő ház oltása közben ábrázolja Szent Flóriánt, aki egyike a tizen-néggy segítő szentnek, ő a tűzvész, a szárazság és az árvíz elleni védő-szent.

A templom előtti téren 1895-ben Sentháromság szoborcsoportot emeltek közadakozásból, egy 1886-os rendkívüli esemény emlékére, amikor a templomtoronyba gömbvillám csapott, de komoly kárt nem okozott. A kőfaragási munkálatokat Múdry János helyi mester végezte. Talpazatán: Szent István, Szent Imre, Szent Margit és Szent Erzsébet láthatók. A mű Vágsellye főterének domináns objektuma, mely 1974-ben egy autóbaleset következtében megrongálódott, s csak 1992-ben restaurálták. Mgr. art. Peter Gregvorenk szobrászművész új szobrokat készített és az eredetieket ma is a levéltár pincéjében őrzik.

Sentháromság szoborcsoport Vágsellyén
Súsošie Sv. Trojice v Šali, Holy Trinity Column in Šaľa

Tájház Vágsellyén
Rolnicky dom v Šali, Traditional Farmer's House – Open Air Museum in Šaľa

A vágsellyei tájház még 1730-ban épült. A 20. század kezdetén tűzvész pusztította el az utcánádfedeles házait, egyedül a jelenlegi tájház maradt meg épen. Az épület a 19. századi mátyusföldi népi építészet stílusjegyeit viseli magán. Hatvan–hetven cm vastag, sárból tapasztott falai eredetileg sövényfonással készültek, de a későbbi átépítések folyamán nagy részét vályogtéglával helyettesítet-

ték. A tisztaszoba falain szentképek sorakoznak, tulipántos láda, vetett ágy, ülőpadkás kemence, sarokpad, s felette házi oltár képezik e szoba berendezési tárgyait. Az ágytakaró fehérrel kombinált piros hímzése csak Vágsellyére volt jellemző. A konyha rakott tűzhelye, festett tányérai, cserépedényei is a múlt hangulatát idézik.

Ján Johanides-könyvtár Vágsellyén
Mestská knižnica Jána Johanidesa v Šali, Ján Johanides Public Library in Šaľa

Ján Johanides-könyvtár: A városi könyvtár 2009. március 24-én vette fel a város neves írójának nevét. Az író aláírását ábrázoló emléktáblát, Csillag András szobrászművész alkotását az épület homlokzatán helyezték el.

A város történelmét jelképező oszlopsor a főtéren. A három oszlopból álló "műalkotást" 2007-ben avatták fel. A templom felőli oszlop a város területén feltárt

kőkorszaki leletre utal. A középső alkotás a bronzkori ékszerleleteket, s a városháza felőli harmadik oszlop a település első írásos említését jelképezi. Az oszlopok magassága 3,7 méter.

A város kiemelkedő történelmi személyiségei

Pázmány Péter iskolánk névadója. Erkölcsi kötelessége a mai város lakóinak, hogy e neves személyiség emlékét megőrizték. Esztergomi érsek, a katolicizmus ékes szavú professzora, papnevelő intézet alapítója, bíbornok, Magyarország prímása, hitszónok és a magyarországi ellenreformáció lelke.

Nagyváradon született 1570. október 4-én. Protestáns családból származott, mostohaanyja hatására katolizált. Pázmány Miklós és Massai Margit gyermekeként született. A Pázmány család a lutheri, majd a kálvini tanok követőjévé vált. Alighogy megkezdte az iskolát, meghalt édesanyja. Nagyváradon és Kolozsvárott is járt iskolába. 1583-ban elhagyta a református vallást.

1587-ben lépett be a Jézus Társaságába. A próbaidőt Krakkóban töltötte, a bölcséletet Bécsben tanulta, a teológiát pedig Rómában. Pázmányt 1601-ben a sellyei rendházba küldték.

1598-tól a grazi egyetemen bölcséletet tanított, 1600-ban Grazban filozófiatanár, majd 1603-tól a grazi egyetemen teológiát tanított. Prédikátorként Kassán és Nyitra vármegyében működött nagy sikerrel.

1616. szeptember 28-án, az időközben elhunyt Forgách helyébe, esztergomi érsekké nevezték ki. 1629-ben VIII. Orbán pápa bíborossá nevezte ki. 1619-ben Nagyszombatban papnevelő intézetet és papnevelődet alapított.

1635-ben Nagyszombatban egyetemet alapított teológiai és bölcsészeti karral.

1636. 5. 17-én a vágsellyei Szent Margit-templomban kispapokat szentelt. Bécsben papnevelő intézetet, Pozsonyban jezsuita kollégiumot alapított. 1637. március 19-én halt meg Pozsonyban.

Legtöbbet mégis a magyar nyelv köszönhet neki. Szavai olyan területeket hódítottak meg, amelyekre korábban aligha merészkedtek volna magyar tollforgatók. A református prédikátorok (Magyari István, Alvinczy Péter) ellen írt vitairatai, valamint prédikációi és imádságai is jelentősek.

Félelmetes tekintélyt szerzett a protestánsokat támadó szatirikus, gúnyos és humoros vitairataival.

Földi maradványait 2010-ben találták meg a pozsonyi Szent Márton-dóm szentélyében, egy egyszerű dísztelen koporsóban, főpapi jelvények nélkül. 2013. március 18-án szentelték újra és helyezték vissza a kriptába.

A vágsellyei levéltárban őrzik az Isteni Igazságra vezérlő Kalauz című művét, mely 1623-ban jelent meg.

2000-ben Vágsellyén megalapították a Pázmány Péter Társaságot.

Iskolánk tiszteletből az ő emlékére 2001-ben felvette nevét.

2013-tól Pázmány Péter Napokat tartunk, melynek keretében tanulmányi

Pázmány Napok a Vágsellyei Pázmány Péter Alapiskolában (poszter)

Dni P. Pázmánya v Základnej škole P. Pázmánya s vyučovacím jazykom maďarským (plagát),
Peter Pázmány Festival at Pázmány Primary School in Hungarian Language of Instruction (poster)

Pázmány Galéria a Vágsellyei Pázmány Péter Alapiskolában
Galéria Petra Pázmánya v Základnej škole P. Pázmánya s vyučovacím jazykom maďarským,
Peter Pázmány Memorial Room at Pázmány Primary School in Hungarian Language of Instruction

kirándulásokat, Pázmány Péterrel kapcsolatos vetélkedőt szervezünk, megtekintjük a levéltár aktuális kiállítását, s évfolyamonként fogalmazási és képzőművészeti versenyeket tartunk. Pázmány Péter életéről és munkásságáról egy munkafüzetet készítettek pedagógusaink, hogy tanulóink számára közelebb hozzuk Pázmány ko-

rát, és bővítsük regionális ismereteiket.

Az egész hetes programsorozat célja tanulóink érdeklődését felkelteni a régió iránt, lakóhelyük értékeit megismerni, ezáltal tudásukat gyarapítani, valamint érzelmi kötődésüket erősíteni szülőföldjük iránt.

2014-ben az egyik tanteremben fél emeletet alakítottak ki, melyet Pázmány Galériának neveztek el. Itt kapott elhelyezést a diákkönyvtár és tanulóink képzőművészeti alkotásai.

Azon személyiségek közül, kiknek élete elválaszthatatlanul kapcsolódik Vágsellyéhez, kitűnik Feketeházy János mérnök, hídtervező és a vasszerkezetek igazi mestere. 1842. május 16-án született Vágsellyén, Feketeházy Domonkos és Feketeházy Anna másodszülött fiúgyermekéként. Eredeti Csernohausz vezetéknevét már az anyakönyvben magyar fordításban használta: Feketeházy. Apja tanítóként, valamint kántorként működött, és feltehetőleg a Királyi Kamara közalapítványi tisztartóságának volt tisztviselője.

János az elemi iskolát Vágsellyén látogatta. A mezővárosnak akkor mintegy 2200 lakosa volt, és a Királyi Kamara közalapítvány tisztartóságának a székhelye volt. A Pest – Bécs vasútvonalon feküdt, ami hatással volt a mezőváros további fejlődésére. A vasúthálózat kiépítése a 40-es évek végén történt, a forgalom a Pozsony – Vác vonalon 1850. december 16-án indult meg. Talán éppen ez az esemény, vagy talán a Vágon át vezető híd építése járultak hozzá, hogy Feketeházy Jánost már ifjú korában vonzották a vasutak.

Az alapiskola befejezése után a nagyszombati gimnáziumban folytatta tanulmányait. A gimnázium utolsó osztályát Nyitrán a piarista gimnáziumban végezte, ahol 1861-ben érettségi vizsgát tett. Még ebben az évben Bécsben a műegyetemen folytatta tanulmányait, ahonnan a zürichi politechnikumba lépett át, és itt szerzett mérnöki okle-

Feketeházy János (1842 – 1927)
Ján Feketeházy (1842 – 1927)
János Feketeházy, well-known
builder and world-famous bridge
designer

velet 1866-ban.

Ezután a bécsi Osztrák – Magyar Államvasutak Igazgatóságánál lépett munkába. Az osztrák-magyar kiegyezés után Feketeházy János hazatért Budapestre feleségével, Feketeházy Júliával és három fiával, Tiborral, Gyulával és Jánossal. Itt a Magyar Vasútépítészeti Igazgatóságnál vállalt munkát. Rengeteg munkája volt, hiszen ezek az évek a vasúti közlekedés fejlődésének évei voltak. A Vasútépítészeti Igazgatóság megszűnése után a Magyar Állami Vasútnál tevékenykedett, itt tervezőmérnökként csaknem 20 évig dolgozott. 1873 és 1876 között az ő tervei alapján épült fel a déli vasúti összekötő híd a Dunán, amely Pestet és Budát kötötte össze.

Továbbra is foglalkozott a vastetőszerkezetek tervezésével. 1874-ben fejeződött be a Keleti pályaudvar építése, ahol a nagy csarnok és a központi fűtőház tetőszerkezetét is ő tervezte. Az ő tervei alapján készült a Budapesti Operaház épületének acél tetőszerkezete.

Feketeházy nevét leginkább a hidakkal kapcsolatban említik. Nevezetes alkotásai az Esztergom és Párkány közötti Mária Valéria híd, a szegedi közúti és a budapesti Ferenc József híd, a mai Szabadság-híd, a tiszai vasúti híd Szolnokon, a nagyváradi és a győri közúti híd. Meg kell említenünk, hogy részt vett a komáromi közúti híd tervezésében is. Tervezője volt a fumei forgóhídnek és a mozdonyok elfordítására használt forgó korongnak.

Feketeházy János szívesen tartózkodott Vágsellyén. Tanúbizonysága ennek, hogy idős korára hazaköltözött. Az 1919-es népszámláláskor már állandó lakhelyül a vágsellyei Deák utcai 337-es háza van feltüntetve. Ma Fő utca, és a 2000-ben avatott emléktáblát a városháza falára helyezték el.

1823-ban a családi ház javítása közben baleset érte, minek következtében amputálni kellett a lábát. 85 éves korában 1927. október 31-én halt meg. Örök nyugalomra a vágsellyei családi kápolnába helyezték, melyet apja, Feketeházy Domonkos és apósa, Fekete József építtettek.

A 2000-ben állított emléktábla a városháza épületén található. Nevét viseli a 2004 óta kulturális szerepet betöltő Vágsellyei Feketeházy Magyar Ház is, melyben emlékszoba őrzi munkásságát.

A város ipari központ is

A Duslo vegyi üzem Szlovákia egyik legjelentősebb vállalata, európai szintű termékeivel, műtrágyáival, gumiipari vegyszereivel vált ismertté.

A magyar határtól 70 km-re működő vegyipari vállalat több mint 60 éves múltra tekint vissza. Az 1958-ban alapított gyár számos átalakulást élt meg, mielőtt 1994-ben részvénytársasággá szervezték, majd egy tulajdonosváltást követően 2005-ben a cseh AGROFERT r. t. tagja lett. Végül az Istrochem r. t. céget is – melyet 1873-ban alapítottak Dynamit Nobel néven, s melynek fő profilja a robbanóanyag-gyártás volt – 2006-ban a Duslo-ba olvasztották.

Kevésbé ismert tény, hogy a Duslo vegyi üzem nemcsak műtrágyát gyárt, hanem egyéb terméket is, mint például műanyag bázisú diszperziót, ragasztót, gumit is.

A melegen granulált műtrágyát egész Európában ismerik, hiszen ezeket nemcsak hazai szinten értékesíti, hanem külföldre is exportálja, pl. Magyarország, Csehország, Németország, Ausztria.

A városhoz közel található a vágkirályfai vízierőmű, melyet erdők, mezők öveznek. A terület a horgászok és a vízi sportok kedvelőinek rendkívül népszerű üdülöhelye.

A vízfelület vízi madarak sokaságának – sirályoknak, vadkacsáknak, hattyúknak, szürkegémeknek, stb. – nyújt élőhelyet. A terület a bakcsó jelentős fészkelőhelye. A víztározó fontos szerepet tölt be főként a vízi madarak vándorlása idején.

Duslo vegyi üzem Vágsellyén
Duslo, a. s. v Šali
Duslo JSC, Chemical Plant, Šaľa

Iskolánk története

A Vágsellyei Pázmány Péter Alapiskola és Óvoda épülete a Szentháromság-szobor, a templom, a kastély és a városháza közelségében található. Tanulóink száma 170 körüli, többségük vágsellyei, de sokan a szomszédos községekből is iskolánkat választották.

1892-ben Vágsellyén 460 iskolaköteles gyermek volt. Egy tanteremben egy tanító felügyelete alatt több évfolyam tanult egyazon időben.

A képviselőtestület már 1901-ben felkereste az iskolaszéket az államosításhoz való hozzájárulás ügyében.

A közgyűlés ezzel egy időben kötelezte magát, hogy 1904. szeptember 1-ig az állami elemi iskola céljaira egy hattantermes épületet emel.

Az új iskolaépület felavatására 1906. szeptember 2-án került sor, amely Baumgarten Sándor tervei alapján készült.

Az épületben elhelyezett emléktábla hirdette: „Hazája, nemzete iránti forró szeretetből a magyar népoktatásnak emelte a késői nemzedék”.

A bíró ünnepélyes keretek között átadta az iskolát Libertiny Gusztáv, királyi tanácsos úrnak és a Nyitra vármegyei tanfelügyelőnek, majd beszédében kijelentette, hogy abban a tanítás nyelve „mindenkor és mindenben magyar, a tanítás állandóan vallásos, erkölcsös, hazafias és magyar szellemű, magyar érzelmű legyen.

Évek múlva azonban másként hozta a politikai hatalom.

A sellyei magyar nemzetiségű polgárok egy kérvényt fogalmaztak a magyar tanítás ügyében, melyet 1923. november 10-én ismertettek az előjárósággal. Ebben Vágsellye magyar nemzetiségű polgárai – békés és ellenszenves indulatok nélküli hangon – kérték a képviselőket, hogy mivel ők éppoly törvénytisztelő lakosai az országnak, mint a csehszlovák „testvéreik”, ezért az iskoláikban és templomaikban az ő anyanyelvük is ugyanúgy érvényesülhessen. Csak 1928-ban nyílt meg az első magyar osztály.

Vágsellyén az 1930/31-es iskolaévtől szlovák polgári állami iskola működött. A képviselőtestület kétszer kérvényezte, hogy a magyar

tanulók részére nyissanak benne magyar tannyelvű osztályokat, de ez nem valósult meg.

1934-ben sor került az iskolában szükséges, tovább már nem halogatható felújításokra. De hiába kérvényezték a „testedzésekre” megfelelő helyet és az iskola emelettel való kibővítését.

Az építkezés csak 1946-ban indult meg, ma ebben az épületben működik a szlovák nyelvű Fándly Gimnázium.

A háborús viszontagságok ellenére a vágsellyei járás iskoláiban már az 1944/45-ös tanév második félévében megindult a tanítás, melyről a Vágsellyén és a tőle két kilométerre levő, Deáki községben kiadott iskolai bizonyítványok is tanúskodnak.

Az 1945. április 5-én elfogadott Kassai kormányprogram elrendelte a magyar iskolák azonnali bezárását. 1947 szeptemberétől a magyar nemzetiségű gyerekek is szlovák tannyelvű iskolába jártak.

Szedlár László, egykori sellyei tanuló 1945-ben hatévesen kezdte az első osztályt. Emlékezetében a következőképpen idéződték fel kezdeti diákévei: „Édesanyám szerb-horvát volt, szlovákul és magyarul is beszélt. Édesapám „igazi” sellyei lévén magyarul, szlovákul, németül és csehül is tudott. Otthon leggyakrabban magyarul beszéltünk, ezért minimális szlovák nyelvtudással rendelkeztem, amikor iskolába kerültem. Az osztályunk nagy része magyarul beszélő gyerekekből állott. Az „alsó” és „felső” utcai parasztygyerekek ún. „salanul” (kevert nyelven) beszéltek.

Mi még szerencsésnek mondhattuk magunkat, mert osztályfőnökünk, a mindenki által szeretett, és még ma is nagy megbecsüléssel emlegetett Krázel néni (Krázel Mária) volt. Ha valamit nem értettünk, tanítás után benntartott az iskolában, és újra elmagyarázta – de ezúttal már magyarul. Magyar tanítási nyelvű iskola híján szüleimtől és nagyszüleimtől tanultam meg magyarul írni, olvasni és számolni. Mindkét gyermekemet magyar tannyelvű iskolába járatam.”

Szedlár Lőrinc érdekes és elgondolkodtató élethelyzeteket tárt fel: „Az egyik osztálytársamat szülei kérésére elkezdtem szlovákul tanítani. Mindig csak így beszéltem hozzá, de egyik alkalommal valamit nagyon nehezen értett meg, ezért magyarul kezdtem el magyarázni.

Egyszer csak a hátam mögül előlépő „partizán” egy nagy pofont adott, „a Szlovákiában szlovákul” mondat kíséretében. Gyerek voltam, nem értettem, miért történt ez.”

Az 1950/51-es tanév befejezésekor az iskolai ügyosztályra az a feladat várt, hogy biztosítsa a királyfai és a hosszúfalui 5. évfolyamot elvégzett tanulók számára a magyar nyelvű középiskolai oktatást. 1951. szeptember 1-jén 72 diákkal létrehozták az új középiskolát, igazgatója Hlédik Pál lett, aki 8 évig irányította az iskolát, majd kerületi tanfelügyelőnek nevezték ki.

Écsi Erzsébetnek, az iskola volt diákjának, emlékezetében még ma is élnek az ide kapcsolódó emlékek:

„1939-ben születtem Vágtornócon. Az iskola első négy évfolyamát itt látogattam. Az első osztályt magyar nyelven, a többi szlovákul végeztem. Az ötödik tanévemre készültem, amikor a hangszóróban bejelentették, hogy Vágsellyén megnyílt a magyar tannyelvű középiskola. Édesanyám úgy vélte, hogyha megnyitották, akkor magyar lévén kötelessége engem oda beíratni. Húgom nem volt hajlandó elhagyni a tornóci barátnőit, ezért ő a szlovák iskolában maradt.

Szabó Imre nyugdíjas igazgató-tanító a következőképpen emlékszik vissza az iskolában eltöltött évekre: „Mondhatnám gyerekefjével 18 évesen, még alig száradt meg az érettségi bizonyítványom a tinta, amikor a katedrára kerültem. Túlzás nélkül állíthatom, hogy én is egy voltam közülük, kölcsönösen formáltuk egymást.

A katonai szolgálat letöltése után ismét visszakerültem az iskolába mint igazgatóhelyettes.

1960-ban az iskola tapasztalt, kiváló szakmai és pedagógiai tudással rendelkező igazgatója kerületi tanfelügyelő lett, és Szabó Imrét nevezték ki igazgatónak, valamint Gyurovszky Lászlóné szlovák-magyar szakos pedagógus lett az igazgatóhelyettes.

Az 1964/65-ös tanévre az osztályok száma 7-re emelkedett. Az összevont osztályok csak az 1969/70-es tanévben szűntek meg, ekkor 10 osztálya volt az iskolának.

A 60-as évektől az iskola épületébe városi óvoda is került. A nemzeti bizottság titkára intézte a víz bevezetését az óvodába, aki még azt

a kérést is elutasította, hogy a magyar iskola tanulói részére vízcsapot tessen a folyosóra, hogy ne kelljen az ártézi kútra járni vízért.

A víz bevezetésére 1978-ig várni kellett, ekkor valósult meg az épület modernizálása: a gázfűtés bevezetése, az elektromos vezetékek cseréje, a pince átalakítása műhellyé és tornahelyiséggé, valamint a szociális helyiségek kiépítése. Ezeket használjuk még ma is, azóta felújítás nem volt.

Az 1989-es változások az iskolaügyet is elérték. Az addigi igazgatókat leváltották, a pedagógiai tanács azonban továbbra is Szabó Imrere szavazott. 1991-ben az iskolatanácsok megalakulása után Szetyinszky Veronika magyar-szlovák szakos tanítónő lett az igazgató egészen 1999-ig. Helyettesei Takács Erika, Scheffer Teréz, Sztoklasz Mária, Écsi Erzsébet és Dohányos Katalin voltak.

1993-ban iskolánk pedagógusai aktív részesei voltak az úgynevezett „alternatív” tervezet elleni tiltakozásnak, hogy az egyes tantárgyakat szlovák nyelven oktassák.

Országsszerte aláírásgyűjtés indult, június 30-án egy perces figyelemztető csengetés hallatszott a tanévzárókon a magyar iskolák megvédésére.

Az 1996/97-es tanévben a kétnyelvű bizonyítványok ügye foglalkoztatott bennünket. Iskolánk ekkor is helytállt, kétnyelvű bizonyítványt adtunk ki.

Az 1991/92-es tanévtől az intézmény épületgondokkal küszködött, és az állandó költöztetés, illetve a műszaki oktatás problémáit kellett megoldania.

1979-től az alsó tagozatos tanulókat a vághosszúfalui iskolában helyezték el. Később a vágssellyei Fő utca két épületét bocsátották az egész alsó tagozat rendelkezésére, így megszűnhetett a műszaki oktatás.

Ez az állapot azonban nem bizonyult állandónak, mert az épületek továbbra is a városi hivatal tulajdonában maradtak, s ezért elkezdődött a harc a bérleti jogokért. Hiába kerestek pártfogókat a tanügyi és a városi hivatalban, a magyar képviselőknél a minisztériumban. 1996/97-es tanévtől az 1-4. évfolyamok fokozatosan a Pionír utcai szlovák nyelvű alapiskola napközis termeibe költöztek.

Az 1993/94-es tanévig az iskolának nem volt saját étterme, ekkor azonban sikerült kialakítani egyet a főépület földszintjén. Az ételt a Vág-lakótelepi szlovák nyelvű iskolából szállították, majd 2003-tól már a Pionír utcai iskolai étkezdéből.

Tanulóink minden évben kiváló eredményeket értek el, természet-tudomány-tagozatos osztályok nyíltak minden évfolyamban, a tanulók német vagy angol nyelvet választhattak, és számítástechnikai tantermet alakítottak ki.

De nemcsak tudásuk gyarapodott, hanem szabadidős tevékenységük is bővült, új barátokat szerezhettek. 1993-ban az Oroszlányi 4. számú Általános Iskolával, 1995-ben a Győri Gárdonyi Géza Általános Iskolával, valamint az Oroszlányi Ságvári Endre Általános Iskolával, ezek közül az oroszlányi máig is tart.

Az iskola igazgatónője 1999-től Dohányos Katalin lett. Helyettesei: Rusznák Andrea, majd Bánovský Euridike.

2001-ben iskolánk felvette a Pázmány Péter Magyar Tannyelvű Alapiskola nevet, bízván abban, hogy a magyar történelem e kiemelkedő egyéniségének műveltsége, nyelvtudása, példaképekül szolgál tanulóinknak.

2003-ban sor került az iskola teljes berendezésének cseréjére. A tantermekbe korszerű padok, székek, bútorok kerültek. A régi „krétás” táblát korszerű kerámiatáblára cserélték, megelőzve ezzel a különböző légúti és allergiás megbetegedések súlyosbodását, kialakulását.

Sajnos évek óta kevesebben vagyunk. A 2005/2006-os tanévtől fokozatosan megszűntek a párhuzamos osztályok, most már a főépületben is elférünk.

A 2006/2007-es tanévtől megváltozott az intézmény jellege és neve is. Ugyanis a város magyar óvodáját közös igazgatás alá vonták iskolánkkal, így intézményünk neve Pázmány Péter Alapiskola és Óvoda lett.

2008-ban nagyszabású felújítási terv készült a Szülői Szövetség támogatásával, a tetőtér beépítése, tornaterem, szaktantermek, étkezdé és óvodai tantermek kialakítására, valamint a szociális helyiségek korszerűsítésére. Pályázati források és támogatóink segítségével játszótér

és kézilabdapálya kialakítására került sor. Minden osztályban számítógép és kivetítő található. Bővült az iskola technikai felszereltsége, sikerült műhelyt és fizikai szaktantermet is kialakítani. Ebből már részben sok minden megvalósult, épületünk folyamatosan megújul és szépül.

2017-ben az iskola vezetésében változás állt be, igazgató Hamar Mónika, helyettese Kőrös Szilvia lett.

Iskolánk tanulók százait bocsátotta útjukra és az életpályájuk alakulásán mérhető le, hogy milyen alaptudással indultak el, hogyan érvényesültek itthon vagy határainkon túl.

A krónikákat és az évfordulós kiadványokat lapozva szeretettel öröszünk emlékeinkben egy-egy arcot, hiszen itt tanultak szüleink, pedagógusaink, jelentős politikusok, művészek, ismert írók és sportolók, akik példaképül szolgálnak mindannyiunk számára.

Kiadványunkkal régióink történelmi, társadalmi és kulturális értékeit szeretnénk bemutatni.

Tisztelegni szeretnénk iskolánk minden pedagógusának, szülői munkaközösségének és tanulóinak, akik munkájukkal gazdagították, gazdagítják sikereinket és magyarságunk megtartását. Legyünk büszkék a Vágsellyei Pázmány Péter Alapiskolára és Óvodára.

História mesta a školy

Šaľa leží v Podunajskej nížine v Nitrianskom kraji na oboch brehoch rieky Váh. Už takmer tisíc rokov je písomne zaevidovaný život a existencia človeka na tomto mieste.

Prvá písomná správa o území zvanom WAG sa zachovala v dodatku zakladajúcej listiny panonhalského opátstva z roku 1002, vydanéj uhorským kráľom Štefanom I. Priaznivá poloha, blízkosť rieky Váh, ako aj skutočnosť, že Šaľa ležala na križovatke "Českej cesty" a cesty z Nitry smerom na Bratislavu, predurčili jej rozvoj v nasledujúcich storočiach.

Po spustošení Tatármi, už v roku 1252, daroval Šaľu Bela IV. novozaľoženému premonštrátskemu kláštoru v Turci. Jeho majetkom zostala Šaľa a panstvo, ktoré sa tu vyvinulo, až do XVI. storočia. Vojna s Turkami v XVI. storočí priniesla mnoho utrpení pre obyvateľov Šale. V roku 1665 bola tu vybudovaná vojenská pevnosť, ktorá hrala významnú úlohu, jeho obranná funkcia sa skončila po oslobodení Nových Zámkov.

XVI. storočie prinieslo zmeny aj v právnom postavení Šale. Keď v roku 1536 povýšil kráľ Ferdinand I. Šaľu výsadnou listinou na mestecčko, dostala právo na vydržiavanie týždenných trhov a dvoch výročných jarmokov.

Renesančný kaštieľ – pôvodne vodný hrad z 15. storočia, je najstaršou budovou v meste.

Na jeho mieste bol postavený kaštieľ v 16. storočí a v roku 1598 sem premiestnili tri triedy jezuitského kolégia z Kláštora pod Znievom.

Kaštieľ bol viackrát rekonštruovaný, od konca 60. rokov 20. storočia je sídlom štátneho archívu.

V rokoch 1601–1602 tu pôsobil Peter Pázmaň (1570 – 1637), ostrihomský biskup, trnavský kardinál, turčiansky prepoš, pedagóg, zakladateľ univerzít, náboženský spisovateľ a politik. Stal sa zemepánom šalianskeho panstva, často zavítal do mesta a vydával mnohé nariadenia, aby sa zvýšil hospodársky výnos z majetku. Predpokladá sa, že dokončil stavbu kaštieľa a daroval zvony pre rímskokatolícky kostol.

Rímskokatolícky kostol sv. Margity z roku 1830 – je klasicistickou stavbou postavenou v rokoch 1828 – 1837 na mieste staršieho kostola, ktorý bol vybudovaný v 16. storočí. Staviteľom dnešného kostola bol Juraj Schwartz.

Pred kostolom je Súsošie Sv. Trojice, ktoré bolo postavené v roku 1895 na pamäť mimoriadnej udalosti. V roku 1886 udel do veže miestneho kostola guľový blesk, kostol však vážne škody neušetril. Súsošie postavili obyvatelia Šale z vlastných prostriedkov. Kamenárske práce vykonal miestny majster J. Múdry.

Roľnícky dom (Dom ľudového bývania) bol postavený v roku 1730, je chránenou kultúrnou pamiatkou.

Medzi významných rodákov mesta patrí Ján Feketeházy (1842 – 1927), svetoznámy konštruktér mostov, ktorý sa narodil v Šali a je tu aj pochovaný. Študoval v Trnave, v Nitre, vo Viedni a v Zürichu. Pracoval vo Viedni, v Budapešti, ale rád sa zdržiaval v Šali, kde sa natrvalo vrátil v dôchodkovom veku.

Bol konštruktérom železničných mostov. Medzi jeho najznámejšie diela patria Most Slobody v Budapešti, cestný most v Segedíne, ktorý bol postavený v spolupráci so svetoznáma firmou Eiffel. Známe sú aj jeho stropné železničné konštrukcie, napr. Východná stanica v Budapešti.

Nosným pilierom v meste je chemický priemysel, zastúpený spoločnosťou Duslo, a. s., člen koncernu AGROFERT. Spoločnosť je zameraná hlavne na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, produktov horčíkovej chémie, disperzie a lepidla, polypropylénových vlákien, priemyselných trhavín, ekologickej pohonnej látky, prostriedkov na ochranu rastlín a špeciálnych výrobkov organickej a anorganickej chémie.

Prvá škola v Šali bola zriadená miestnou farou. Ľudová škola nižšieho stupňa už existovala v čase pôsobenia rádu premonštrátov a jezuitov. V roku 1779 na základe Ratio Educationis nariadili opravu školských budov, ktoré boli v nepriaznivom stave. V roku 1783 bola založili ľudovú školu, v ktorej pôsobili dvaja učitelia. Medzi povinné predmety patrili: čítanie, pravopis, krasopis, počítanie, sloh a mravná výchova. V

roku 1873 postavili novú školu s dvoma učebňami.

Dňa 22. marca 1902 „Úradné potvrdenie“ o stavbe školy a materskej školy nadobudlo platnosť, na základe ktorej v roku 1904 povolili výstavbu novej školy. Napriek tomu, že v tomto období 450 žiakov navštevovalo túto inštitúciu, počet učební bol iba 4. V roku 1906 bola postavená nová škola, ktorá slúži výchovno-vzdelávaciemu procesu aj v súčasnosti. V 1945 bolo pozastavené vyučovanie v maďarskom jazyku, výlučne fungovali iba školy s vyučovacím jazykom slovenským.

V 50. rokoch 20. storočia sa postupne otvárali triedy s vyučovacím jazykom maďarským na školách. Koncom školského roka 1950/51 úlohou školského úradu bolo zabezpečenie možnosti stredoškolského vyučovania v maďarskom jazyku pre absolventov 5. ročníka žiakov z Kráľovej nad Váhom a Dlhej nad Váhom.

V roku 1978 budovu školy napojili na mestský plynovod. V školskom roku 1978/79 z pivničných miestností so spoločným úsilím vytvorili školskú telocvičňu a dielňu. Z dôvodu urbanizácie budova školy sa stala neprimeranou k počtu žiakov, preto na jeseň 1979 druhý a tretí ročník bol dočasne premiestnený do Dlhej nad Váhom, neskôr v školskom roku 1991/92 ročníky boli znovu preložené do Šale. Po tomto období prvý stupeň základnej školy bol umiestnený do dvoch budov materskej školy nachádzajúcich sa na Hlavnej ulici, neskôr do budovy základnej školy na Pionierskej ulici.

V školskom roku 1993/94 ministerstvo školstva preferovalo alternatívny návrh, podľa ktorého by sa jednotlivé vyučovacie predmety mali vyučovať v slovenskom jazyku. Tento návrh vyvolal búrlivý protest zo strany učiteľov i rodičov.

V školskom roku 1993/94 sa zriadila školská výdajňa. Obedy najprv nosili zo základnej školy zo sídliska Váh, od roku 2003 zo základnej školy na Pionierskej ulici.

Školský rok 1996/97 vyvolal nesúhlas o zavedenie vysvedčení vydaných len v štátnom jazyku. Pedagógovia napriek zákazu vydali dvojjazyčné vysvedčenia.

V roku 2001 bol udelený čestný názov školy – Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským Petra Pázmánya.

V roku 2003 bolo kompletne obnovené vnútorné zariadenie školy: moderné lavice, stoličky, školský nábytok, keramické tabule.

V školskom roku 2006/07 bol zmenený názov inštitúcie kvôli pripojeniu materskej školy k základnej škole na Základnú školu s materskou školou Petra Pázmánya s vyučovacím a výchovným jazykom maďarským.

V roku 2008 vznikol návrh na úplnú rekonštrukciu budovy školy pomocou ZRPŠ, ktorá je zameraná na výstavbu podkrovia, telocvične, odborných učební, školskej jedálne a miestností materskej školy. Realizovaná bola iba rekonštrukcia strechy. Pomocou projektov bolo vybudované detské ihrisko a multifunkčné ihrisko.

V každej triede je počítač s internetovým pripojením a dataprojektor.

Žiaci našej školy sa pravidelne zapájajú do predmetových olympiád a postupových súťaží aj na medzinárodnej úrovni, v ktorých dosahujú výborné výsledky.

Udržiavame partnerské vzťahy so základnou školou v Oroszlányi (Maďarsko) týkajúce sa oblasti vzdelávania a výchovy.

Snaha, svedomitá práca a oddanosť našich pedagógov prináša pozitívne ohlasy zo strany žiakov a ich rodičov. Výsledky tejto vytrvalej práce učiteľov sa odzrkadľujú v ďalšom uplatnení sa našich žiakov absolventov.

History of the town and the school

Šaľa or Vágsellye (in Hungarian language) is situated in south-western Slovakia in the northern part of the Danube Lowland on both banks of the river Váh. It is one of the oldest towns in Slovakia - people have lived in this area for over a thousand years.

The first written source about Šaľa dates back to 1002. The area – that time called WAG – was first mentioned in the foundation charter of the Benedictine Archabbey of Pannonhalma issued by Stephen I., King of Hungary. The advantageous location of the town close to the Váh River played a crucial role in its further development in the centuries to come. For example, the town became an essential road junction between different routes and directions, particularly between the Czech Road and the trade routes to Nitra and Bratislava. Šaľa later served as a market town, and - for decades - it could regularly hold markets as well as two fairs annually thanks to Ferdinand I of Austria. His royal charter in 1536 granted town privileges to this settlement and a right to host markets regularly. Another remarkable boom occurred in 1850 due to the railway construction between Vienna and Budapest. However, after the Mongol invasion of Europe (13th century), much of the territory of Central and Eastern Europe was devastated. It recovered mostly thanks to Béla IV of Hungary, who in 1252 donated Šaľa as a gift to a newly founded monastery of the Canonry of Premonstratensians in Turiec. The town remained the property of Turiec until the 16th century. The invasion of the Ottoman, the Great Turkish War in the 16th century brought new suffering to the inhabitants of Šaľa. However, this century was also about the changes to the legal status of the town. After World War I. and the dissolution of the Austro-Hungarian Empire, Šaľa became part of Czechoslovakia; and since January 1, 1993, it has been a town in the Slovak Republic. It serves as the seat of one of the seven districts in the Nitra Region (since 1996).

The Renaissance Manor House is the oldest building in Šaľa. It was built in the 15th century and originally served as a fortress, later as a

Jesuit college for Jesuits from Kláštor pod Znievom. The Manor House has been since renovated several times, and today it has been housing the State Archive for Nitra District - Branch Office in Šaľa (end of the 1960s).

The Roman Catholic Church of Saint Margaret is a building of classical architecture built between 1828 – 1837 by Juraj Schwartz on the site of an older church from the 16th century. In front of the church stands the sculpture of the Holy Trinity. It was built in 1895 to commemorate a natural disaster - ball lightning - that happened in Šaľa in 1886. Even though it struck the church, it did not cause any severe damage. The sculpture was built by locals using their own financial resources. And the stonework was performed by a local craftsman J. Múdry.

The Regional Farmer's House exhibits a typical folk housing from 1730. Today it serves as a small open-air museum where visitors can see how people lived in the past. The house is furnished with traditional period furniture, accessories as well as historical work tools. Since 1963 it has been registered as a protected cultural heritage.

Duslo, JSC (joint-stock company) is one of the most well-known chemical companies in Slovakia that has established itself for decades in the fields of chemistry and agriculture. Throughout its history, it has grown into a recognized producer of fertilizers with European significance and a global supplier of rubber chemicals. Besides, it manufactures polyvinyl acetate, polyacrylate adhesives, and other custom-made chemicals. The company is a member of Agrofelt Group, a Czech conglomerate holding company, and its headquarters and main production facilities are located close to the town of Šaľa.

Péter Pázmány (1570 – 1637), bishop of Esztergom, cardinal of Trnava, provost of Turiec, teacher and religious writer, founder of universities, and politician. He was a Hungarian Jesuit who was also a noted philosopher, theologian, pulpit orator, and statesman. He was a crucial figure in the Counter-Reformation in Royal Hungary, and his most important legacy was his creation of the Hungarian literary language. Hence, he was known as the "Hungarian Cicero in the purple".

Pázmány was sent to the Society's establishment in Vágsellye in 1601 (today Šaľa, Slovakia), where his eloquence and dialectic won hundreds to Catholicism, including many of the noblest families. Even later, he often visited the town and issued several acts to help to increase the town's economic revenue. He is believed to have completed the construction of the Renaissance Manor House and donated bells for the Roman Catholic Church of Saint Margaret.

János Feketeházy, born in Šaľa in 1842, was a well-known bridge constructor. He studied in Trnava, Nitra, Vienna, and Zürich. Feketeházy worked in Vienna and Budapest; however, he enjoyed staying in his hometown, where he returned to spend the days of his retirement. Feketeházy constructed railway bridges. One of his best-known works is the Liberty Bridge in Budapest. He also worked together with the Eiffel Company when building a bridge in Szeged.

The very first school in Šaľa was established by the local parish. However, it is important to note that at the time, the early stage of a folk public school had already existed thanks to Premonstratensian and Jesuit orders. As a result of Ratio Educationis (1777) - the Education Act issued by Maria Theresa of Austria - they requested to repair the school buildings which were in poor condition. In 1783, they opened a folk public school with two teachers in it. The compulsory subjects included Reading, Writing, Spelling, Calligraphy, Counting, and Moral Education. Later, in 1873 they built a new school with two classrooms. On March 22, 1902, a new Regulation of building a new school along with a kindergarten entered into force. Although they issued the construction permit in 1904, there were only four classes, and the number of pupils who attended the school during this period was 450. In 1906 they built a new school, which is the one where teachers still provide education to pupils and facilitate learning. In 1945, teaching in the Hungarian language of instruction was suspended - only schools in the Slovak language of instruction operated exclusively. However, from the 1950s, the Government was gradually opening back classes where Hungarian was the language of instruction and this consequently brought new opportunities for our school in Šaľa as well.

At the end of the 1950 - 1951 school year, the local Board of Education issued a decree that ensured education in Hungarian language for Fifth Graders from Kráľová nad Váhom and Dlhá nad Váhom to continue their studies at our school.

In 1978, the town connected the school building to the city gas network. In the 1978-1979 school year, the school management decided to turn the basement spaces into a school gymnasium and a workshop, which was a joint effort among teachers, parents, and supporters. In the next autumn term of 1979, the school and its classes became disproportionate to the number of enrolled pupils. This situation happened due to intensive urbanization, and therefore between 1979 - 1991, the Second and the Third Graders were attending school in Dlhá nad Váhom. They were transferred back to Šaľa in the 1991-1992 school year as the school management found a new solution to this problem. The little pupils up to Fourth Grade were first moved to two kindergarten buildings located on Hlavná Street, and later to the premises of Ľudovít Štúr Primary School on Pionierska Street.

In the 1993-1994 school year, the Ministry of Education offered a proposal to schools whose language of instruction was Hungarian that school subjects should have been taught in Slovak language. However, this proposal provoked violent protests from both teachers and parents and was not accepted.

In the same school year, the school started offering lunch to pupils and teachers. However, as there has been no kitchen in the school building, lunches have been provided and transported from different schools in town. First, it was Jozef Murgaš Primary School who helped out with lunches, but since 2003 it has been Ľudovít Štúr Primary School on Pionierská Street who provides lunches to our school.

The 1996-1997 school year provoked new disagreements and a rebellion from the teachers' side as they refused to issue the end of term certificates only in the state language - in Slovak. Despite this official regulation, our teachers issued bilingual certificates.

In 2001, the school was awarded the honorary name of Péter Pázmány Primary School in the Hungarian language of instruction.

This name was modified in the 2006 - 2007 school year due to the fact that the kindergarten was affiliated to the primary school. The updated name of the institution has since been Péter Pázmány Primary School and Kindergarten in the Hungarian language of instruction.

In 2003, we completely renovated the school interior and furnished the classes with modern desks, chairs, school furniture, and ceramic boards.

In 2008, the school management along with Parents and School Friends Association came up with a proposal for the complete reconstruction of the school building. The original plans had included the construction of the attic, the gymnasium, and the school canteen, technical classrooms, and rooms in the kindergarten. Unfortunately, so far, only the reconstruction of the roof has been carried out.

However, with financial help from different projects, we managed to build a children's playground and a multifunctional playground as well. Also, each classroom provides a laptop with an Internet connection and a data projector for teachers to engage pupils and improve the quality of education.

Our pupils regularly participate in various competitions of different subjects - English language, Chemistry, Maths - but also art or sports competitions. They achieve excellent results not just at the school or municipality level but also at the district or international level.

We maintain a close friendship with Ipolyi Arnold Primary School in Oroszlány, especially in the field of education, but also in cultural areas. We are happy that our teachers' effort, conscientious work, and dedication meet with positive responses from our students as well as their parents. It makes us proud that our hard work and positive attitude creates and offers new challenges for our pupils, which can help them in their future success.

Digitális Témahét 2020

"A digitalizáció nem a távoli jövő, hanem a mindennapjaink szerves része."

A Digitális Témahét elnevezésű projektbe 2020-ban másodszor kapcsolódtak be iskolánk tanulói és pedagógusai. A projektnek A folyó, amely összeköt címet adtuk. Alapgondolata a Vág folyóról szóló információk felkutatása, természet és élővilág megfigyelése volt, amelyet kibővítettünk a Vág menti településekről, vízierőművekről a térségben található gyógyfürdőkről szóló ismeretekkel. Kreatív pedagógusok vezetésével elindult a kavicsfestés, megalkottuk a Vágpart egy részének makettjét, valamint készítettünk egy kis halászkunyhót, bemutatva ezzel a környékbeli halászok munkáját. A negyedikesek új hidat terveztek a Vág folyóra, majd elkészítették annak makettjét is. A régi településeinek címereit a Tinkercad programban rajzolták meg a nyolcadikosok és 3D nyomtatóval kinyomtatták. Prezentációk készültek a témával kapcsolatosan, amelyből bemutatót tartottunk a többi osztály tanulóinak. Az egyes osztályok kvízversenyen mérték össze tudásukat. A tanítási órák keretében nagyon szép képzőművészeti alkotások születtek, készítettünk herbáriumot, amelyet később digitálisan is feldolgoztunk. Fotópályázatot hirdettünk, ahol a nemcsak a folyópart szépségeit, de a környezetszennyezés nyomait is megörökítették a gyerekek. Az informatika órákon programoztunk a Scratch-ben és a Python programozási nyelvben, lépésszámlálót csináltunk a microbit alkalmazásával, amellyel a folyó partjának városunkat érintő hosszát szeretnénk volna lemérni, de közbeszólt a koronavírus. A távoktatás során nagy örömeinkre a szülők a gyerekekkel együtt rövid videófilmeket készítettek. Az online órákon folyamatosan foglalkoztunk a projekt témáival. A projekt fejlesztési céljai közé tartozott a régióismeret, tantárgyak közti kapcsolatok kihasználása, modern technikai és digitális eszközök alkalmazása az oktatásban és mindennapjainkban. A Digitális Témahét jól sikerült, hiszen már másodszor kaptuk meg A legaktívabb külhoni magyar közösség díjat.

OKLEVÉL

Különdíj

„A legaktívabb külhoni magyar közösség”
számára

Pázmány Péter
Alapiskola és Óvoda,
Vágsellye

részére

„A folyó, amely összeköt”
című projektért

Horváth Ádám
központvezető
Digitális Pedagógiai Módszertani Központ
Digitális Jólét Nonprofit Kft.

Potápi Árpád János
államtitkár,
Ministerelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárság

Magyarország
Kormány

Európai Unió
Európai Szociális
Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐRE

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Civil díj

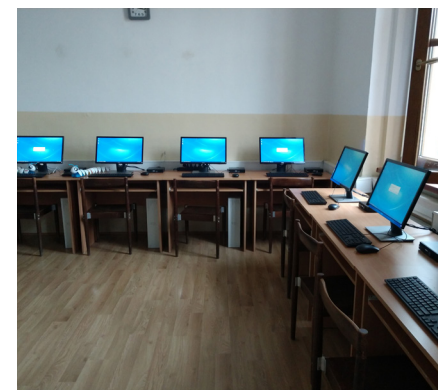
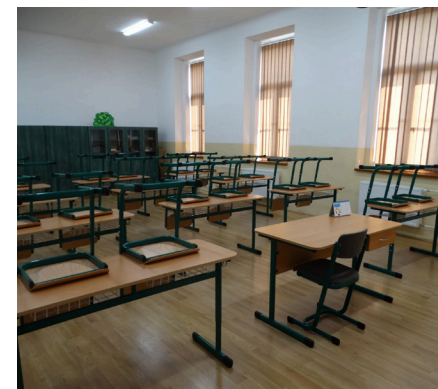

2013-ban a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala Civil díjjal jutalmazta iskolánkat a példaértékű összefogásért és a kiállásért. Az önkormányzat tervezete és szándéka ugyanis a város központjában működő iskola áthelyezése volt a külvárosi Vágvecse peremére, amellyel ellehetetlenítette volna a magyar iskola további működését. Az iskola vezetősége, a pedagógusok, a szülők, a tanulók, a város lakosai, civil szervezetek petícióban tiltakoztak, nagygyűlést tartottak és tömegesen részt vettek az önkormányzat ülésén,

hogy kifejezzék közös akaratukat. Az ellenállás sikeres volt, s az iskola azóta is a város központjában található Pázmány utcai épületben működik.

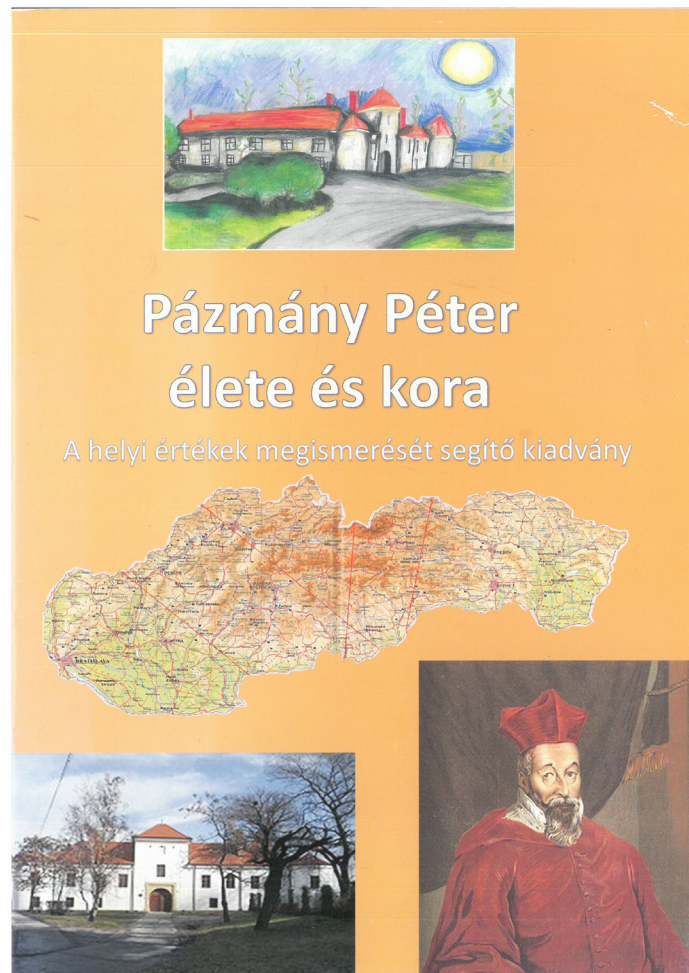

Felújított iskola képek

Felhasznált irodalom:

- Az iskola krónikái 1950-től napjainkig
- Pázmány Péter Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola Jubileumi évkönyve 1951-2001
- Kincskeresők – pályamunkák
- Pázmány Péter élete és kora – segédkönyv a regionális oktatáshoz

A Vágsellyei Pázmány Péter Alapiskola kiadványa – segédkönyv a regionális oktatáshoz
Pracovný zošit k regionálnej výchove Základnej školy P. Pázmánya s vyučovacím jazykom maďarským,
Workbook for Regional Educational Program at Pázmány Primary School in Hungarian Language of Instruction

Kiadvány – képek:

- <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%A0a%C4%BEa>
- Danielajavor – Vlastné dielo, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=74571848>
- Pusturko – Vlastné dielo, FAL, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6531515>
- JakeSisko – fotka, Voľné dielo, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=10279099>
- Dekanat
- JakeSisko – Vlastné dielo (own work by uploader), FAL, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7203474>
- Taz – Vlastné dielo, Voľné dielo, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=5878474>
- <https://www1.teraz.sk/usercontent/photos/3/e/9/43e9c29d0db5d72eff8bb-4decba0d9c0515e6400.jpg>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2e/Portrait_of_P%C3%A9ter_P%C3%A1zm%C3%A1ny_18._c..jpg/800px-Portrait_of_P%C3%A9ter_P%C3%A1zm%C3%A1ny_18._c..jpg
- http://2.bp.blogspot.com/-6mHUP0dc4Pg/VXSutzqTuyI/AAAAAAAAAGA/J8GV6UzPRqw/s1600/viza_vedett_halak_.jpg
- <https://www.sumidamagazin.com/wp-content/uploads/2019/12/image-142.png>
- <https://cultura.hu/aktualis/elso-kiralyunk-szent-istvan/>
- <https://sala.sk/fotogalerie/galeria/14/sala>

Nyitra Megyei Önkormányzat anyagi támogatásával valósul meg.
Realizované s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Szerkesztette: Mgr. Szetyinszký Veronika

Grafika: Mgr. Bugár Zoltán

2020
